

[Formanden.]

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 21. marts, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Første behandling af:*

Forslag til normeringslov for finansåret 1968-69.

2) *Første behandling af:*

Forslag til konkurrencelov.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om indseende med priser.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lukkeloven.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om almindelig arbejderbeskyttelse. (Almindelig revision).

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om arbejderbeskyttelse inden for handels- og kontorvirksomhed. (Almindelig revision).

7) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om arbejderbeskyttelse inden for landbrug, skovbrug og gartneri. (Almindelig revision).

8) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændring af lov om „Ungdommens uddannelsesfond“s forvaltning og virksomhed.

Mødet hævet kl. 17⁴⁵.

25. møde.

Torsdag den 21. marts kl. 13.

Formanden: Det er meddelt mig, at udvalget angående forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skatteåret 1968-69 ønsker at afgive mundtlig indstilling ved nævnte lovforslags 3. behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til normeringslov for finansåret 1968-69.

(Lovforslaget (nr. 89) findes i tillæg A. sp. 1749, fremsættelsen i tidenden sp. 1098).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ivar Nørgaard: Det foreliggende forslag til normeringslov for 1968-69 er ligesom sidste år i høj grad præget af, at der sidder en tjenestemandskommission, men i år er det jo forudsat, at denne tjenestemandskommission vil afslutte sit arbejde. Det fremgår også af bemærkningerne til lovforslaget, at ministeren forventer, at arbejdet vil blive afsluttet, idet der er henvist til, at man ikke gennemfører nynormeringer af tjenestemandstillinger eller op- eller nednormeringer af tjenestemandstillinger, fordi dette spørgsmål løses i et nyt klassificeringssystem i den nye lov.

Den tidligere regering havde klart tilkendegivet, at den ønskede en ny tjenestemandsløvs gennemførelse hurtigst muligt, og vi bebudede, at det var vor hensigt at gennemføre den med virkning fra 1. april i år. Vi har ikke hørt ret meget til, hvad den nye regering agter at gøre i denne anledning. Der var ikke noget om tjenestemandsløvgivningen i den tale, statsministeren holdt, da regeringen tiltrådte, og så vidt jeg har kunnet se, er det heller ikke indeholdt i det mere eller mindre hemmelige referat, der foreligger af forhandlingerne mellem partierne. Derimod har de borgerlige blade,

[Ivar Nørgaard.]

blade, der står regeringen nær — et enkelt, der står et af medlemmerne her i salen særdeles nær — givet udtryk for, at man måtte indstille sig på, at en ny lov først kunne gennemføres til næste finansår, og at man altså ikke skulle regne med, at man fik en lov i år med virkning for finansåret, som denne normeringslov dækker. Ja, det blad, som har en nær tilknytning til et medlem her i salen, hævdede oven i købet, at det ville være en limpind, tjenestemændene ville være hoppet på, hvis de regnede med, at der ville komme en ny lov med virkning for det kommende finansår.

Jeg finder derfor anledning til at spørge lønningsministeren, hvad der er regeringens hensigt. Hvis man nemlig ikke gennemfører en lov med virkning fra dette finansårs begyndelse, er forudsætningerne for dette normeringslovsforslag jo faldet bort, så måtte konsekvensen være, at man kom med afgørende ændringer i dette forslag og altså lavede et ganske andet forslag end det, der her foreligger. Tjenestemandorganisationerne accepterede, at man ikke arbejdede med nynormeringer i den forrige og denne normeringslov ud fra den klare forudsætning, at man fik en ny tjenestemandsløvslov.

Sagen er jo den, at der er behov for at ændre ved lønrelationerne radikalt, noget, der heller ikke ville kunne gøres ved en normal normeringslov, idet lønrelationerne ikke mere svarer til de faktiske forhold på arbejdsmarkedet. Det har bevirket, at der er opdæmmet en række berettigede krav fra tjenestemændene, og det har bevirket, at man heller ikke i det lange løb kan administrere særlig effektivt, hvis man ikke får klaret disse problemer. Jeg gør opmærksom på, at det ikke kun er de mennesker, der direkte er omfattet af tjenestemandsløvgivningen, en heldig løsning af denne sag har betydning for. Det er også en række andre mennesker, først og fremmest hele den store gruppe, som er ansat i det, vi kalder tjenestemandslignende stillinger, alle folk inden for børne- og ungdomsforsorgen f. eks., men også en række mennesker, der er kommunalt ansat og ansat i institutioner, hvis forhold på afgørende måde bliver berørt af, hvordan vi løser spørgsmålet om en ny klassificering.

Jeg spørger altså: kan vi gå ud fra, at fremsættelsen af dette lovforslag med de bemærkninger, det indeholder, er en tilkendegivelse fra regeringen om, at man vil gennemføre en ny tjenestemandsløvslov med virkning fra 1. april d. å., hvad vi fra socialdemokratiet går ud fra?

Adam Møller: Selve forslaget til normeringslov giver mig ikke anledning til mange bemærkninger, idet det kun er nogle enkeltbestemmelser, der alle har passeret lønningsrådet og fået udtalelse fra lønningsrådet.

Nu er der jo med anledning af dette lovforslag rejst spørgsmålet om, hvornår tjenestemandsløvgivningen i øvrigt kan blive endeligt udformet i en ny lov. Jeg vil da gerne for mit vedkommende sige, at det er klart, at man i lang tid, siden denne kommission blev nedsat i november 1965, har ønsket, at der skulle komme en ny tjenestemandsløvgivning, som jo dels berører stats-tjenestemændene, dels skolens, folkekirkens og en række andre institutioners tjenestemænd, idet der efterhånden er mange punkter, hvor forholdene både set fra disse tjenestemænds synspunkt, men ikke mindst også set fra statens synspunkt ikke er hensigtsmæssige. Jeg tænker på den ansættelsesform, som jo har bredt sig mere og mere, hvor man i stedet for at ansætte i tjenestemandstillinger, hvor det i og for sig kunne være hensigtsmæssigt at gøre det, har valgt en overenskomstansættelse til væsentlig højere priser for statens vedkommende, end hvis det havde drejet sig om tjenestemandansættelse.

En forudsætning for, at folketinget kan gennemføre en ny lovgivning, en forudsætning for, at regeringen kan forelægge et forslag til en ny tjenestemandsløvslov, er naturligvis en afslutning af kommissionens arbejde. Kommissionen er som bekendt nedsat af den daværende regering i november 1965, og det kommissorium, den oprindeligt fik, ændrede ministeren, det nuværende ærede medlem hr. Ivar Nørgaard, ved et supplerende kommissorium af 3. maj 1966, således at man inddrog nye områder under kommissionens arbejde.

Jeg vil gerne gøre den personlige bemærkning, at jeg har været medlem af denne kommission siden 1966, og både i 1966 og

[Adam Møller.]

i 1967 og altså også endnu i 1968 har jeg ikke været til noget møde i den samlede tjenestemandskommission. Jeg har ikke oplevet det. Kommissionen har simpelt hen ikke været samlet til møde i den forløbne tid. Der er naturligvis gjort et betydeligt forberedende arbejde, men dette forberedende arbejde er ikke nået til endelig drøftelse og endelig afgørelse i den samlede kommission. Det er vel det, der i og for sig har bevirket, at vi på nuværende tidspunkt ikke er kommet længere. Jeg har imidlertid den bedste fortrøstning til, at det skal lykkes at få et resultat og en lovgivning igennem, lige så snart kommissionen har afgivet sin betænkning. Det er mit indtryk, at den nye minister, der er ansvarlig for disse områder, har grebet sagen an med megen energi. Det er også mit indtryk, at ministeren er særdeles klar over, hvilken betydning det har for staten og for alle andre arbejdsgivere, der retter sig efter statens forhold, samt for tjenestemændene, og jeg tror, at vi fra alle interesserede sider kan regne med, at der vil komme et resultat af dette arbejde, så snart kommissionen får afgivet sin betænkning, og så snart man i regeringen og derefter i folketinget har haft lejlighed til at tage stilling til disse problemer.

Selve lovforslaget, som det foreligger her, vil jeg naturligvis anbefale til gennemførelse.

Enggaard: Venstre anbefaler det fremsatte forslag til normeringslov til hurtig gennemførelse. De bemærkninger, der i debatten er faldet i forbindelse med det arbejde, der pågår i den siddende tjenestemandskommission, vil jeg også gerne kommentere blot en lille smule.

Fra venstres side ønsker vi meget stærkt, at man så hurtigt, som det er forsvarligt, gennemfører det resterende arbejde i kommissionen. Det er sådan, at man her og dér kan ane konturerne af det nye tjenestemandssystem, som for mig at se ser ud til at give en tiltrængt smiddiggørelse i ansættelsen og derigennem også betydelige fordele for såvel staten som arbejdsgiver som for den enkelte tjenestemand.

Imidlertid må man nok sige, at der er bestanddele af dette kommissionsarbejde,

som ikke er afklaret endnu, og i ønsket om en hurtig færdiggørelse af kommissionens arbejde ligger naturligvis også, at kommissionens medlemmer må være indstillet på en betragtelig arbejdsbyrde i løbet af den kommende tid. Allerede de indkaldelser, der i øjeblikket foreligger til møder i de forskellige underudvalg i kommissionen, antyder, at det er et sådant forceret arbejde, der er forestående. Det er vi indstillet på at gøre, så vi så hurtigt som muligt kan få et resultat at se i kommissionen, sådan at folketinget kan have et godt grundlag som udgangspunkt for en kommende lovgivning på disse områder.

Svend Haugaard: Det er jo ikke normalt, at vi tager ordet ved første behandling af normeringslovsforslaget, idet det indeholder en række enkeltheder, som har været til grundig behandling i lønningsrådet, men nu har hr. Ivar Nørgaard altså brudt den gamle regel, og det har han selvfølgelig lov til.

Jeg er enig i, at der kan være en vis grund til at gøre det netop nu, fordi det ligger sådan, at tjenestemandskommissionen griber ind i noget, udsætter noget; men det ligger jo også sådan, at tjenestemandskommissionen nu er meget nær færdig, men ikke færdig. Der har dog været gennemført et betydeligt arbejde i underudvalg, og jeg ved, at de 7 underudvalg har arbejdet dygtigt hver for sig og hver for sig har et betydeligt materiale, som er nær færdig til behandling i det store udvalg. Når det ikke er gjort færdig, er det jo da næppe denne regerings skyld, men jeg er helt enig i, at det haster meget stærkt med en løsning, både for de egentligt tjenestemandsansatte og også for de, som hr. Ivar Nørgaard nævnte, tjenestemandslignende stillinger som i børne- og ungdomsforsorgen. Det er imidlertid min fornemmelse, at der nu øves et meget stærkt pres for at få dette arbejde gjort færdig, og jeg vil for mit vedkommende meget gerne være med til at forstærke dette pres.

Ømann: Jeg skal ikke fordybe mig i detaljerne i dette forslag, men alene anbefale det til vedtagelse. Dette forslag er jo i det hele taget mest interessant ved det, der ikke

[Ømann.]

står i det, derved, at det ikke indeholder nogen normeringer. Men det giver mig anledning til at tage et par spørgsmål op.

Da finanslovsforslaget kom engang i efteråret, kunne man jo læse ud af det, at antallet af ansatte i staten var steget med 5.000-6.000, så vidt jeg husker. Det blev fra forskellig side, i særdeleshed fra konservativ side, betegnet nærmest som en forbrydelse mod menneskeheden, at denne stigning havde fundet sted. Man fik det bestemte indtryk, at man nok ville kunne klare sig med i hvert fald det halve. Jeg synes, at den påstand var interessant dengang. Jeg har ikke sympatiseret med, at den skulle føres ud i livet, men det kunne dog være interessant nu, hvor de konservative har den udfarende kraft, at spørge: ja men hvordan er det gået med disse hensigter om at skære ned? Hvor meget har man rent faktisk skåret ned i antallet af ansatte på finansloven for 1968-69, og hvilke planer har man for fremtiden? Jeg synes, det ville være rart at få det at vide og sammenholde tallet med de påstande, der blev fremsat under valgkampen.

Dernæst vil jeg gerne slutte mig til efterlysningen af den nye tjenestemandsløvslov. Det er rigtigt, som det er sagt her, at dens udeblivelse betyder blokering for en masse personer, men ikke alene det; en ny tjenestemandsløvslov er også af overordentlig vigtighed for den rette besættelse af en lang række centrale stillinger i dansk administration. Jeg vil altså gerne bede lønningsministeren udtale sig ikke alene om det første spørgsmål, jeg rejste, men også om dette spørgsmål: hvordan går det med kommissionens arbejde, og agter regeringen at give den nye tjenestemandsløvslov virkning fra den 1. april 1968?

Kjær Rasmussen: Vi forstår, at forslaget her er en meget hurtig omgang, inden tjenestemandsproblemerne for alvor skal til debat i forbindelse med forslag til ny tjenestemandsløvslov. Vi håber, at dette tjenestemandsløvslovsforslag kommer snart. Problemerne er mange og især store rundt omkring. Man kan f. eks. bare nævne et område som børneførsorgen. Her har man jo — det må erkendes — en smuk rammelov, der omfatter

familiearbejde og samarbejde med hjemmene. De smukke intensjoner ligger bare hen, for der er intet mandskab til at føre dem ud i livet, og som bekendt kan man dårligt rationalisere på pædagogikkens område.

Må jeg til sidst stille ministeren det spørgsmål, om han har nogen fornemmelse af, hvordan børneførsorgens personale — og jeg erkender, at det også gælder lignende grupper — vil blive placeret i kommende normeringslove.

Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen (Hastrup): Må jeg først sige til hr. Ømann, der var inde på spørgsmålet om en begrænsning af antallet af ansættelser i statens tjeneste, at antallet af ansættelser jo er en funktion af selve statsbevillingerne, og det er klart, at når man begrænser statsbevillingerne, vil man også begrænse antallet af ansættelser. Så kan der i øvrigt i finansårets løb vises tilbageholdenhed, det er også sket i tidligere finansår, og den mulighed er der, så vidt jeg kan skønne, også for det kommende finansår, men det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at gøre op ganske konkret, hvorledes det endelige tal vil blive i forhold til det tal, der er opført på finanslovsforslaget; det tror jeg ikke under nogen omstændigheder vil være muligt at gøre op. Men regeringens holdning er altså den, at der skal vises tilbageholdenhed i al almindelighed med hensyn til antallet af nyansættelser.

Må jeg sige til hr. Kjær Rasmussen, at jeg kan ikke gå i enkeltheder ved denne lejlighed om ting, som er henvist til forhandlinger.

Jeg har ikke selv modtaget nogen henvendelse fra børneførsorgen, men er naturligvis fuldt orienteret om, at der er problemer her og problemer, som er lovet løst i forbindelse med selve tjenestemandssreformen.

I anledning af de spørgsmål af mere generel karakter, der er stillet først og fremmest af hr. Ivar Nørgaard, men også af andre ordførere, vil jeg gerne sige, at det er regeringens ønske, at der gennemføres en tjenestemandssreform. Vi mener, at det nuværende tjenestemandssystem har afsløret en række iøjnefaldende og også alvorlige

[Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.] svagheder, som ikke bare belaster statens medarbejdere, men også er til skade for statsmagten som sådan. Selv om dette system kun er 10 år gammelt, har det efter vor opfattelse, som også andre har, været ude af stand til at tilpasse sig den kraftige udvikling, som er foregået siden da, og som vi kan forudse vil fortsætte i de kommende år som en konsekvens af den moderne tidsalder og de store forandringer, der foregår.

Regeringen betragter derfor en tilbunds-gående reform af det hidtidige tjenestemandssystem som en bydende og også en presse-rende nødvendighed. Regeringen anser det også for nødvendigt, at en sådan reform gennemføres så hurtigt som muligt. Siden 1965 har, som det har været nævnt, en særlig kommission arbejdet med at tilvejebringe grundlaget for en sådan omformning og modernisering af vort tjenestemandssystem. Denne kommission har som bekendt endnu ikke afgivet betænkning. Det er nævnt, at kommissionens plenarforsamling sidst var samlet til møde i november 1966, altså for 1½ år siden. Efter den tid er der blevet arbejdet i en række underudvalg. Kommissionens formand har underrettet mig om, at arbejdet i disse underudvalg er ret langt fremskredet, men helt færdigt er det altså ikke, og den samlede kommission har endnu ikke haft mulighed for at underkaste dette arbejde fra underudvalgene en vurdering eller tage stilling til det.

Jeg er derfor ikke i stand til på dato at angive det nøjagtige tidspunkt for, hvornår kommissionen kan afgive sin betænkning. Jeg har imidlertid anmodet kommissionens formand om at søge arbejdet i kommissionen tilendebragt så hurtigt, som dette på nogen måde kan lade sig gøre, således at gennemførelsen af en tjenestemandreform kan fremmes mest muligt. Under et samråd den 5. marts har jeg underrettet finansud-valget om dette, og på et møde den 13. marts har jeg desuden meddelt tjeneste-mandsorganisationerne, de fire centralorga-nisationer, at det er regeringens ønske at få kommissionens betænkning fremkaldt, så snart dette kan lade sig gøre. Jeg kan til-føje, at når kommissionsbetænkningen fore-ligger, vil regeringen drage omsorg for, at der omgående fremsættes forslag i folke-

tinget med henblik på gennemførelsen af en ny tjenestemandsløvgivning.

Ivar Nørgaard: Jeg takker ministeren for oplysningerne. Man forstår på ministerens oplysninger, at man har sympati for, at der gennemføres en ny tjenestemandsløvså hurtigt som muligt, og at man også gerne vil søge at få kommissionsbetænkningen frem på bordet så hurtigt som muligt. Vi savner imidlertid stadig klarhed over, hvad regeringen agter at foreslå, når kommissionsbetænkningen kommer på bordet.

Sagen er jo den, at det bliver et gennem-arbejdet lovforslag, kommissionen afgiver, og i kommissionen sidder som bekendt repræsentanter fra alle de politiske partier, som nu også arbejder flittigt i de enkelte underudvalg. Når man har fremsat forslag til normeringslov, som skal have virkning fra 1. april, var det i høj grad af interesse for vor behandling af dette forslag at få at vide, om det også er regeringens agt at lade den nye tjenestemandsløvs, man vil søge fremmet, have virkning fra samme dato, 1. april. Jeg ved ikke, om jeg overhørte det, men jeg hørte ikke lønningsministeren næv-ne nogen dato, og det mener jeg må være af afgørende betydning for behandlingen af normeringsloven, da den jo netop forudsæt-ter, at man får gennemført den nye klassi-ficering, og betingelsen for, at man nøjes med at vedtage den barberede lov, som denne normeringslov er, må dog være, at nyklassificeringen finder sted med virkning fra samme tidspunkt som normeringsloven.

Jeg beder altså ministeren om at svare på spørgsmålet: når vil man fremsætte dette forslag, og vil det indeholde en be-stemmelse om, at loven skal træde i kraft 1. april dette år?

Ømann: Også jeg savner et par ord om denne dato, den 1. april 1968.

I øvrigt vil jeg takke ministeren for svaret om antallet af ansatte. Det var vel, som man nogenlunde kunne have ventet det, men mon vi så ikke herudaf kan udlede, at talen om, at man måtte kunne klare sig med en langt mindre stigning i antallet af ansatte, ingen steder hører hjemme, og at den nu kan koges ned til, at regeringen vil vise en vis tilbageholdenhed; det har vel alle gjort hele tiden. Men stigningen —

[Ømann.]

den, som man gjorde så meget ud af i efteråret — er altså ikke længere en forbrydelse mod menneskeheden, og det er jeg da glad for at høre.

Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen (Hastrup): Hr. Ivar Nørgaard spurgte mig, hvad regeringen agter at foreslå, når kommissionsbetænkningen foreligger. Det kommer naturligvis til at bero på, hvad selve betænkningen kommer til at gå ud på. Jeg går ud fra, at hr. Ivar Nørgaard ikke forventer, at vi skal fremsætte et forslag, før betænkningen foreligger, og vi har vel også lov til at se betænkningen, førend vi binder os med hensyn til enkeltheder. Jeg ved på dette tidspunkt ikke engang, om kommissionsbetænkningen går ud på, at reformen skal have virkning fra 1. april 1968, det har jeg ingen sikker viden om, så alene af den grund kan jeg ikke udtale mig præcist på dette punkt. Det forstår hr. Ivar Nørgaard sikkert udmærket vel.

Jeg vil gerne sige, at denne udtalelse skal ikke opfattes på den måde, at den procedure, som regeringen har valgt i denne sag, og som altså går ud på at fremskynde dette arbejde mest muligt med henblik på den hurtigst mulige fremsættelse og den hurtigst mulige gennemførelse i folketinget af en tjenestemandreform, er udtryk for, at regeringen ikke mener, at der skulle være mulighed for, at reformen kunne få virkning med tilbagevirkende kraft fra 1. april. Men det må bero på, hvad der nu kommer fra kommissionen.

(Kort bemærkning).

Ivar Nørgaard: Om man gennemfører en ny tjenestemandsløvslov med virkning fra 1. april dette år, beror udelukkende på den politiske vilje hos regeringen, medmindre da lønningsministeren skulle forudsætte, at der slet ikke fremkommer forslag fra kommissionen i overskuelig fremtid. Jeg tror nok, at lønningsministeren ligesom alle vi, der arbejder inden for tjenestemandskommissionen, er klar over, at man arbejder på at få fremsat kommissionsbetænkningen meget snart, og lønningsministeren er da heller ikke helt uden indflydelse på, hvor meget

man fra styrelsens side vil arbejde med det, og jeg har også forstået, at lønningsministeren er positivt indstillet på, at styrelsen arbejder effektivt på dette område.

Men jeg tror, det må bero på en misforståelse, når lønningsministeren udtaler usikkerhed om, hvorvidt kommissionen skulle have til hensigt, at lovforslaget skal have virkning fra 1. april dette år. Alle de forhandlinger, der har været om klassificering i forbindelse netop med normeringslovforslaget, er jo gået ud på, at man skulle gennemføre den nye tjenestemandsløvslov på samme tidspunkt, som en ny normeringslov får funktion. Jeg er derfor lidt ked af, at lønningsministeren ikke løfter sløret og fortæller os, om der er politisk vilje i regeringen til at gennemføre den med virkning fra 1. april dette år.

Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen (Hastrup): Jeg har ikke yderligere at føje til det, jeg allerede har sagt. Men jeg kan bekræfte, at der i regeringen absolut er politisk vilje til at fremme denne sag så hurtigt som overhovedet muligt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til lønningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til konkurrencelov.

(Lovforslaget (nr. 70) findes i tillæg A. sp. 1421, fremsættelsen i tidenden sp. 740).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om indseende med priser.

(Lovforslaget (nr. 71) findes i tillæg A. sp. 1457, fremsættelsen i tidenden sp. 740).